

4. Лотман Ю. Выход из лабиринта / Ю. Лотман. – М.: Книжная палата, 1989. – 560 с.
5. Акофф Р. О целеустремленных системах / Р. Акофф, Ф. Эмери. – М.: Сов. радио, 1974. – 282 с.
6. Карнозова Л.М. Гуманитарные начала в деятельности судьи в уголовном процессе / Л.М. Карнозова. – М.: ТК Велби, Проспект, 2004. – 93 с.
7. Kalinowski S. Polski proces karny. – Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1971. – 584 s.
8. Kmiecik R. Naczelne zasady procesowe w posepowaniu karnym // R. Kmiecik, Skrętowicz E. Proces karny. Część ogólna. – Kraków: Zakamycze, 2002. – S. 62–134.
9. Геррманн Х. Коментарі до проекту Кримінально-процесуального кодексу / Х. Геррманн, Д. Кош, Дж. МакБрайд. – Страсбург: Генеральна Дирекція з правових питань Ради Європи, 2004 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://helsinki.org.ua.index.php?id=1109854088>.
10. Грошевой Ю.М. Проблемы формирования судейского убеждения в уголовном судопроизводстве / Ю.М. Грошевой. – Х.: Вищ. шк., 1975. – 144 с.
11. Сібільова Н.В. Кримінальне переслідування та його суб'єкти (органи дізнання, органи досудового слідства та прокурор) / Н.В. Сібільова // Проблеми забезпечення ефективності діяльності органів кримінального переслідування в Україні. – 2010. – № 6. – С. 15–47.
12. Мизулина Е.Б. Уголовный процесс: концепция самоограничения государства / Е.Б. Мизулина. – Тарту: Тарт. ун-т, 1990. – 148 с.
13. Cieślak M. Przygotowawcze stadium procesu karnego (pojęcie – zakres – funkcje – struktura) / M. Cieślak // Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. – Kraków, 1973. – Т. 61. – S. 11–23.

УДК 341.231.14

ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ МЕЖ КОМПЕТЕНЦІЇ ПРОКУРОРА ПРИ ЗДІЙСНЕННІ НАГЛЯДУ ЗА ДОДЕРЖАННЯМ ЗАКОНІВ ОРГАНАМИ, ЩО ПРОВОДЯТЬ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВУ ДІЯЛЬНІСТЬ

Єна І.В., ст. викладач

Запорізький національний університет

У статті визначаються та аналізуються межі компетенції прокурора щодо реалізації функції нагляду, а саме нагляду за додержанням законів органами, що проводять оперативно-розшукову діяльність.

Ключові слова: функція, прокурор, оперативно-розшукова діяльність, закон, міліція, тримання під вартою, компетенція.

Єна И.В. К ВОПРОСУ ОПРЕДЕЛЕНИЯ ПРЕДЕЛОВ КОМПЕТЕНЦИИ ПРОКУРОРА ПРИ ОСУЩЕСТВЛЕНИИ НАДЗОРА ЗА СОБЛЮДЕНИЕМ ЗАКОНОВ ОРГАНАМИ, КОТОРЫЕ ПРОВОДЯТ ОПЕРАТИВНО-РОЗЫСКНУЮ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ / Запорожский национальный университет, Украина

В статье определяются и анализируются пределы компетенции прокурора при реализации функции надзора, а именно надзора за деятельностью органов осуществляющих оперативно-розыскную деятельность.

Ключевые слова: функция, прокурор, оперативно-розыскная деятельность, закон, милиция, содержание под стражей, компетенция.

Jena I.V. TO THE QUESTION OF DEFINITION OF LIMITS OF THE COMPETENCE OF THE PUBLIC PROSECUTOR AT REALIZATION OF SUPERVISION OF OBSERVANCE OF LAWS BY BODIES WHICH SPEND OPERATIVELY-SEARCH ACTIVITY / Zaporizhzhya national university, Ukraine

In article limits of the competence of the public prosecutor are defined and analyzed at realization of function of supervision, namely supervision of activity of bodies carrying out operatively-search activity.

Key words: function, the public prosecutor, operatively-search activity, the law, militia, holding in custody, the competence.

Що стосується кримінально-процесуальних функцій прокурора на досудовому провадженні, то необхідно відзначити, що теоретична дискусія з цього питання ведеться вже досить давно, але і досі вона не отримала свого завершення. Не заглиблюючись в історію полеміки, зупинимось лише на двох основних конкуруючих позиціях. Точка зору одних авторів заснована на запозиченні досвіду правових систем англосаксонських держав і полягає в тому; що прокурор повинен здійснювати тільки кримінальне переслідування й процесуальне керівництво органами розслідування, у тому числі підтримувати обвинувачення в суді [1, 45-46; 2, 24-28; 3, 12-14; 4, 8; 5, 21-22]. Інші автори вважають, що при визначенні функцій прокурора варто виходити насамперед з історичних традицій, національних особливостей і потреб сучасного розвитку держави, тому прокуратура, розглядається ними як універсальний державно-правовий інститут, що здійснює нагляд за законністю [6, 39-76; 7, 17-20].

Так, згідно зі ст.121 Конституції України на прокуратуру покладаються наступні функції:

- 1) підтримання державного обвинувачення в суді;
- 2) представництво інтересів громадянина або держави в суді у випадках, визначених законом;
- 3) нагляд за додержанням законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність, дізнання, досудове слідство;
- 4) нагляд за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах, а також при застосуванні інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян.

Стосовно функції прокуратури здійснювати нагляд за додержанням законів можна відзначити, що всі об'єкти такого нагляду можуть бути поділені на загальні та спеціальні.

Загальні об'єкти нагляду визначені в ст.1 Закону України „Про прокуратуру”, в якій у загальному вигляді міститься перелік органів, установ, організацій та осіб (фізичних та юридичних), за діяльністю яких здійснюють нагляд органи прокуратури.

Спеціальні (особливі) об'єкти нагляду визначаються кримінально-процесуальним законодавством, деякими Законами України та наказами Генерального прокурора України і поділяються на дві великі групи:

- 1) спеціальні об'єкти нагляду за додержанням законів органами дізнання і досудового слідства;
- 2) спеціальні об'єкти нагляду за додержанням законів органами, що проводять оперативно-розшукову діяльність.

Саме визначення меж кримінально-процесуальної компетенції прокурора при здійсненні нагляду за додержанням законів органами, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність та його ефективність і є **метою** даної статті.

Дослідженню компетенції прокурора взагалі, визначенню та аналізу предмета прокурорського нагляду за оперативно-розшуковою діяльністю присвятили свої праці – О.В. Мельник, В.І. Нор, М.М. Маршунов, В.П. Шумський, Л.М. Лобойко, В.П. Рябцев та ін.

Спеціальні об'єкти прокурорського нагляду за додержанням законів органами, які провадять оперативно-розшукову діяльність, визначені в ст.5 Закону України „Про оперативно – розшукову діяльність”, а в наказі Генерального прокурора України № 4/1гн від 19 вересня 2005 р. визначені суб'єкти такого нагляду, тобто в межах компетенції прокурорів якого рівня перебуває виконання зазначеної функції. Так, оперативно-розшукова діяльність здійснюється оперативними підрозділами:

1. Міністерства внутрішніх справ України – кримінальною, транспортною та спеціальною міліцією, спеціальними підрозділами по боротьбі з організованою злочинністю, судовою міліцією;
2. Служби безпеки України – контррозвідкою, військовою контррозвідкою, захисту національної державності, спеціальними підрозділами по боротьбі з корупцією та організованою злочинністю, оперативно-технічними, внутрішньої безпеки, оперативного документування, боротьби з тероризмом і захисту учасників кримінального судочинства та працівників правоохоронних органів;
3. Служби зовнішньої розвідки України – агентурної розвідки, оперативно-технічними, власної безпеки;
4. Державної прикордонної служби України – розвідувальним органом спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у справах охорони державного кордону (агентурної розвідки, оперативно-технічним, власної безпеки), оперативно-розшуковими підрозділами відповідно спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у справах охорони державного кордону та його територіальних органів, підрозділами з охорони державного кордону органів охорони державного кордону та Морської охорони, забезпечення внутрішньої безпеки, забезпечення власної безпеки, оперативного документування та оперативно-технічними;
5. Управління державної охорони – підрозділом оперативного забезпечення охорони виключно з метою забезпечення безпеки осіб та об'єктів, щодо яких здійснюється державна охорона;
6. Органів державної податкової служби – оперативними підрозділами податкової міліції;
7. Органів і установ Державного департаменту України з питань виконання покарань – оперативними підрозділами;
8. Розвідувального органу Міністерства оборони України – оперативними, оперативно-технічними, власної безпеки.

Проведення оперативно-розшукової діяльності іншими підрозділами зазначених органів, підрозділами інших міністерств, відомств, громадськими, приватними організаціями та особами забороняється.

Основними критеріями оцінки ефективності прокурорського нагляду за додержанням законів при проведенні оперативно-розшукової діяльності є:

1. Додержання прав людини і громадянина, в тому числі щодо недоторканості особистого життя, житла і таємниці листування, телефонних розмов, телеграфної та іншої кореспонденції, банківських вкладів і рахунків, невідкладних заходів до поновлення порушених прав та притягнення винних осіб до встановленої законом відповідальності. Так, наприклад, згідно п. 4 Постанови Пленуму Верховного Суду України № 2 від 28.03.2008 року „Про деякі питання застосування судами України законодавства при дачі дозволів на тимчасове обмеження окремих конституційних прав і свобод людини і громадянина під час здійснення оперативно-розшукової діяльності” у разі надходження до провадження суду подання, яке повинно бути погоджено з прокурором, але з ним не погоджено, суд має відмовити в його розгляді, про що вноситься вмотивована постанова [8].

2. Своєчасність реагування на порушення законності при здійсненні оперативно-розшукової діяльності.

Наглядова діяльність за вищезазначеними оперативними підрозділами відповідно до Наказу, побудована за двома рівнями:

1. На рівні Генеральної прокуратури України для цього створені:

- 1) Головне управління нагляду за додержанням законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність, дізнання та досудове слідство;
- 2) Другий відділ Генеральної прокуратури України;
- 3) Головне управління військових прокуратур;
- 4) Головне управління нагляду за додержанням законів органами державної податкової служби та на транспорті.
- 5) Відділ нагляду за додержанням законів при виконанні судових у кримінальних справах, а також при застосуванні інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян.

2. У прокуратурах Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва і Севастополя, військових прокуратурах регіонів та Військово-Морських Сил України наглядові функції виконують:

- 1) Відділи нагляду за додержанням законів органами внутрішніх справ при провадженні оперативно-розшукової діяльності, дізнання та досудового слідства;
- 2) Відділи нагляду за додержанням законів спеціальними підрозділами та іншими установами, які ведуть боротьбу з організованою злочинністю;
- 3) Відділи нагляду за додержанням законів органами Служби безпеки України, Державної митної служби та Державної прикордонної служби України при провадженні оперативно-розшукової діяльності, дізнання та досудового слідства (старші помічники);
- 4) Відділи нагляду за додержанням законів органами податкової міліції при провадженні оперативно-розшукової діяльності, дізнання та досудового слідства;
- 5) Другі відділи (старші помічники);
- 6) Управління нагляду за додержанням і застосуванням законів на транспорті (старші помічники);
- 7) Відділи нагляду за законністю оперативно-розшукової діяльності, дізнання та досудового слідства військових прокуратур регіонів і Військово-Морських Сил України;
- 8) Відділи нагляду за додержанням законів при виконанні судових рішень у

кримінальних справах, а також при застосуванні інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян (старші помічники);

Наглядову діяльність іншими підрозділами органів прокуратури України дозволяється здійснювати лише за спеціальним наказом Генерального прокурора України.

Відповідні прокурори, виконуючи функції нагляду за додержанням законів органами, що проводять оперативно-розшукову діяльність, мають право в межах своєї компетенції:

1. Безперешкодно входити в усі приміщення органів, які проводять оперативно-розшукову діяльність.

2. Перевіряти додержання вимог чинного законодавства щодо:

а) підстав для проведення оперативно-розшукової діяльності, заведення оперативно-розшукових справ;

б) наявності повноважень в осіб, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність;

в) відповідності оперативно-розшукових заходів цілям і завданням оперативно-розшукової діяльності, а також неприпустимості застосування технічних засобів, психотропних, хімічних та інших речовини, які пригнічують волю або завдають шкоди здоров'ю людей та навколишньому середовищу;

г) застосування окремих обмежень прав і свобод людини, обґрунтованості подань до суду про надання дозволу на проведення оперативно-розшукових заходів. Так, негласне проникнення до житла чи до іншого володіння особи, зняття інформації з каналів зв'язку, контроль за листуванням, телефонними розмовами, телеграфною та іншою кореспонденцією, застосування інших технічних засобів одержання інформації проводяться за рішенням суду, прийнятим за поданням керівника відповідного оперативного підрозділу або його заступника. Про отримання такого дозволу суду або про відмову в ньому зазначені особи повідомляють прокурору протягом доби [9], який в свою чергу має право опротестувувати незаконну постанову суду про дозвіл або відмову на проведення оперативно-розшукових заходів. При цьому принесення протесту зупиняє проведення оперативно-розшукових заходів, дозвіл на які дано судом [9].

3. Вимагати для перевірки розпорядження, інструкції, накази та інші акти щодо оперативно-розшукової діяльності, оперативно-розшукові справи, реєстраційні, облікові, звітні, статистичні, аналітичні документи та інші відомості щодо здійснення оперативно-розшукових заходів.

4. Перевіряти дотримання встановлених законодавством умов і порядку проведення оперативно-розшукових заходів, а також залучення громадян до їх здійснення на конфіденційній основі та засадах добровільності;

5. Перевіряти скарги на порушення законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність, з ознайомленням у необхідних випадках з оперативно-розшуковими матеріалами.

6. Давати письмові вказівки про проведення оперативно-розшукових заходів в інтересах кримінального судочинства, продовження, припинення та закриття оперативно-розшукових справ; про розшук осіб, які безвісно відсутні;

7. Давати згоду на продовження строку проведення оперативно-розшукової діяльності, поновлення строків ведення, а також використання результатів оперативно-розшукової діяльності.

Крім того, необхідно відзначити, що перевірку законності проведення оперативно-розшукових заходів та прийнятих при цьому рішень прокурор повинен проводити на підставі:

- планових заходів з урахуванням стану законності у цій сфері діяльності;
- даних про відсутність позитивних результатів розшуку осіб, які готують або вчинили злочин, обвинувачених чи підозрюваних, а також безвісно відсутніх осіб;
- інформації про неналежне реагування на доручення слідчого, органа дізнання і суду по кримінальних справах, які знаходяться у провадженні, а також про неналежне виконання вказівок уповноваженого прокурора;
- ініціювання керівниками відповідних галузевих управлінь і відділів та вказівки уповноваженого прокурора вищого рівня.

Прокурору, що здійснює нагляд за органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність, надано право повною мірою використовувати свої права, передбачені законом, щодо проведення перевірок, усунення порушень, допущених при здійсненні оперативно-розшукової діяльності, поновлення порушених прав і свобод громадян, а саме:

1. Знайомитися з оригіналами оперативно-розшукових документів та відповідними журналами їх реєстрації й обліку, та за наслідками перевірки складати відповідно до правил таємного діловодства довідку, з якою ознайомити керівника піднаглядного органу.
2. При виявленні недоліків та порушенні законів вживати заходів щодо їх усунення та вимагати письмові пояснення від службових осіб, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність.
3. Надавати письмові вказівки в інтересах кримінального судочинства, щодо проведення оперативно-розшукових заходів, спрямованих на розкриття злочину, розшук осіб, які переховуються від органів розслідування і суду, ухиляються від відбування покарання та осіб, що безвісно відсутні.
4. Скасовувати незаконні постанови про заведення або закриття оперативно-розшукової справи, зупинення або поновлення оперативно-розшукової діяльності чи про інші рішення, що суперечать закону.

Доручення керівникам правоохоронних органів щодо проведення перевірок у підвідомчих оперативних підрозділах, постанови та письмові вказівки про здійснення оперативно-розшукових заходів в інтересах кримінального судочинства надано право підписувати керівникам прокуратур відповідного рівня, начальникам структурних підрозділів та працівникам, уповноваженим наказом Генерального прокурора України.

Таким чином, досліджуючи питання здійснення прокурорського нагляду за органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність, не можливо не відзначити деякі особливості такого нагляду, які виникають з того, що оперативно-розшукова діяльність є не процесуальною діяльністю. Так, пункт 2 ч.2 ст.14 Закону „Про оперативно-розшукову діяльність” покладає на прокурора обов’язок перевіряти, з одного боку, законність відомчих нормативно-правових актів з питань проведення ОРД (розпорядження, інструкції, накази тощо), а з іншого – оперативно-розшукові справи, і, нарешті, реєстраційні, облікові, звітні, статистичні, аналітичні документи та інші відомості щодо здійснення оперативно-розшукових заходів.

Крім того, П.В. Шумський звертає увагу на те, що прокурор не повинен втручатися в саму організацію оперативно-розшукової роботи, перевіряти виконання виданих органами внутрішніх справ інструкцій, вимагати матеріали про методи і джерела отримання оперативних даних тощо [10, 280]. На думку авторів підручника

„Прокурорський нагляд в Україні”, до предмета прокурорського нагляду за діяльністю органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність не входять відомості про організацію, тактику, методи й доцільність засобів провадження оперативно-розшукової діяльності, за умови, що ці засоби передбачені законодавством [11, 113]. Такої ж думки і М.М. Маршунов, який вважає, що до предмета прокурорського нагляду не входять відомості про організацію, тактику, методи і засоби здійснення оперативно-розшукової діяльності [12, 77].

О.В. Мельник вважає, що до предмета прокурорського нагляду за оперативно-розшуковою діяльністю не входять питання тактико-організаційного характеру та методичного забезпечення зазначеної діяльності, які врегульовані відомчими нормативними актами і вирішуються під час обрання та здійснення оперативними підрозділами конкретних заходів оперативно-розшукового характеру у випадках, визначених законом (інакше такі дії прокурора є незаконним втручанням у проведення ОРД) і робить висновок, що спеціальний предмет нагляду за дотриманням законів цими органами, необґрунтовано обмежено [13, 11].

Таким чином, враховуючи вищезазначене, можна зробити висновок про те, що здійснюючи нагляд за додержанням законів органами, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, прокурор у межах своєї компетенції може безперешкодно входити в усі приміщення органів, які проводять оперативно-розшукову діяльність; перевіряти додержання вимог чинного законодавства щодо підстав для проведення оперативно-розшукової діяльності, заведення оперативно-розшукових справ, наявності повноважень в осіб, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, відповідності оперативно-розшукових заходів цілям і завданням оперативно-розшукової діяльності, тощо; вимагати для перевірки розпорядження, інструкції, накази та інші акти щодо оперативно-розшукової діяльності, оперативно-розшукові справи, реєстраційні, облікові, звітні, статистичні, аналітичні документи та інші відомості щодо здійснення оперативно-розшукових заходів; перевіряти дотримання встановлених законодавством умов і порядку проведення оперативно-розшукових заходів, а також залучення громадян до їх здійснення на конфіденційній основі та засадах добровільності; перевіряти скарги на порушення законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність, з ознайомленням у необхідних випадках з оперативно-розшуковими матеріалами; давати письмові вказівки про проведення оперативно-розшукових заходів в інтересах кримінального судочинства, продовження, припинення та закриття оперативно-розшукових справ; про розшук осіб, які безвісно відсутні; давати згоду на продовження строку проведення оперативно-розшукової діяльності, поновлення строків ведення, а також використання результатів оперативно-розшукової діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ларин Л.М. Что будет с судебной реформой / Л.М. Ларин // Государство и право. – 1994. – № 10. – С. 45–46.
2. Савицкий В.М. Стержневая функция прокуратуры – функция уголовного преследования / В.М. Савицкий // Российская юстиция. – 1994. – № 10. – С. 24–28.
3. Петрухин И.Л. Прокурорский надзор и судебный контроль за следствием / И.Л. Петрухин // Российская юстиция. – 1998. – № 9. – С. 12–14.
4. Машовец А.О. Принцип состязательности и его реализация в предварительном следствии: автореф. дис. на получение научной степени кандидата юрид. наук: спец. 12.00.09 «Уголовный процесс, криминалистика; оперативно-розыскная деятельность» / А.О. Машовец. – Екатеринбург, 1994. – 21 с.
5. Лазарева В.А. Судебная защита в уголовном процессе РФ: проблемы теории и

- практики: автореф. дис. на соиск. научной степени доктора юрид. наук: спец. 12.00.09 «Уголовный процесс, криминалистика; оперативно-розыскная деятельность» / В.А. Лазарева. – Москва, 2000. – 41 с.
6. Клочков В.В. Проблемы современной концепции прокурорского надзора / В.В. Клочков, В.П. Рябцев // Проблемы современной концепции прокурорского надзора. – 1989. – № 8. – С. 39–76.
 7. Соловьев А.Б. Проблема статуса прокуратуры с позиций обеспечения публичных и личных интересов в уголовном процессе России / А.Б. Соловьев // Уголовное право. – 2000. – № 4. – С. 17–20.
 8. Про деякі питання застосування судами України законодавства при дачі дозволів на тимчасове обмеження окремих конституційних прав і свобод людини і громадянина під час здійснення оперативно-розшукової діяльності: Постанова Пленуму Верховного Суду України № 2 від 28.03.2008 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=v0002700-08>.
 9. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18.02.1992 № 2135-ХІІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2135-12>.
 10. Шумський П.В. Прокуратура України / П.В. Шумський. – К.: Вентурі, 1998. – 336 с.
 11. Прокурорський нагляд в Україні. Підручник / Отв. ред.: Нор В.Т.– К.: Атіка, 2004.– 290 с.
 12. Маршунов М.Н. Комментарий к Закону о прокуратуре Российской Федерации: Научно-практические рекомендации / М.Н. Маршунов. –М – СПб.: Издат. торговый дом «Герда», 1998.– 116 с.
 13. Мельник О.В. Проблемы прокурорского надзора за додержанням законів при розслідуванні вимагань: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня кандидата. юрид. наук: спец. 12.00.10. "судоустрій; прокуратура та адвокатура" / О.В. Мельник – Харків, 2006. – 24 с.

УДК 343.98

КРИМИНАЛИСТИЧЕСКАЯ ДЕРМАТОГЛИФИКА – РАЗДЕЛ ТРАСОЛОГИИ?

Исютин-Федотков Д.В., к.ю.н., доцент

Академия МВД Республики Беларусь

В статье рассматриваются определения понятия «криминалистическая дерматоглифика», анализируются немногочисленные определения криминалистической дерматоглифики, имеющиеся в специальной литературе. Предлагается авторское определение криминалистической дерматоглифики, формулируется вывод о том, что криминалистическая дерматоглифика является новым разделом трасологии. Термин «криминалистическая дерматоглифика» дополняет язык криминалистики.

Ключевые слова: криминалистическая дерматоглифика, трасология, язык криминалистики.

Ісютін-Федотков Д.В. КРИМІНАЛІСТИЧНА ДЕРМАТОГЛІФІКА – РОЗДІЛ ТРАСОЛОГІЇ?
/ Академія МВД Республіки Білорусь, Республіка Білорусь

У статті розглядаються визначення поняття "криміналістична дерматогліфіка", аналізуються нечисленні визначення криміналістичної дерматогліфіки, наявні в спеціальній літературі. Пропонується авторське визначення криміналістичної дерматогліфіки,